



ШЭНЭЭР ЭМХИДХЭЭ

КПСС-эй XXII съездын шиндхэлбэрийн үндсэн бэлтгэл хийх тусламж

ӨӨНДӨӨ ЭЗЭД

БОЛОНХОЙВД

Республика дотор ажлын тоосондо оруулагдсан хонишодой 622 бригада, эбэрт бодо мал харууналдаг—118, гахайнуудыг барилда 33 бригада ажаллана. Тэднэй олонхын коммунист ажалтай нэрэ солын түдөө тэмсэж байна.

Томодхогдож, ажлын тоосондо орохон хонишодой бригадануудта 3700 гаран хүн хүдэлдэг, 47117 гектар сабшалангай, 22387 га таряалангай газар даалгагданах.

Эбэрт бодо мал, гахайнуудыг харууналдаг тиймэ бригадануудта 13266 га сабшалан, 14386 гектар таряалан даалгагдажа үгтөө.

Аймагуудай колхоз, совхозуудаар хамта 46 тракторно-таряан ажалтай бригаданууд ажлын тоосондо оро-бо. Эдэ бригаданууд 85441 га таряалан эдлүүлжэ байна.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалтай түшэг тулгуур боллоши инаг байхан. Эхэ ороймнай нийслэл—Москва хотодо арбан табан хоногой түршадэ үргэлжлэн түрэл партинамнай XXII съезд үе галагдта мартагдахагүй. Түрүү хүн түрэлтнэй түхээд түрүүшынхэ манай орондо жаргалта байхан коммунизм үргэн дэлсэтэйгэр байгуулаха асари эхэ Программа баталагдаа.

Совет хүнүүд өөһэднөө ямар нэгэн түхээд үдэрэ ажалтай эрхим бэлдээр угтадаг байн байхан ёхо заншалтай болонхой. КПСС-эй XXII съездын урда тээхи социалист мурсыооид оролсон, Агууехэ Октябрийн социалистическэ революциин 44 жэлэй ойи баярай найндэргэ манай бригадинхид нилээд амжалтатайгаар угтажа байна. Отаралдмнай 635 эхэ хонид, 59 хурьгад харууналдана. Эрхэжэлэй январь нарын туршда хонин бүрнөө хурьга абаха зорилготойгоор хонидоо искуственна аргаар үржүүлээд.

Үбэлжэлгэс байнаар даба-хын тула үбнэ тэжээл хүсэд бэлдхгдээ, зун, намарай сагта хонид хүсэ шадал хайса абаа. Хэнийшэ мэдлээр, урда жэлүүдтэ малшад үбнэ худлаа үбэлэй тэн дунда дуталдажа, сэхэн бэрхшээлтэй ушардагын мэдлээр. Энэ хүсэр хүнд байдалаа гараха замнай гансал ажлын тоосон болон.

Манай «Эрдэм» совхозой хонишод үнгэрлэгшэ хабарлаа эхилжэ шэнэ гуримаар ажалладаг болоо. Тэрэ гэхээр 7—8 нарын үнгэрөөд байхда ажалын тоосондой али тухай үлүү хайниие ойлгообди. Бидэ хонишод өөһэднөө хүсөөр

Б. Ринчин ахалагша хонин партинын гэгшэ Мухаршээр.

Ажахын нарин тоосондой үднөөр колхоз бүхэнэй үйлдбэрин ажал-ябуулга эрхилэгдэхэ зэргэтэй.

КПСС-эй Програмаа



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хорин аймагай Хэжэнгын совхозой ажлын тоосондо орохон эрхим хонидон Т. Тушинвай бригадинхид тэжээлэ зөөжэ байна.

Ажахын тоосондо орохон бригадануудта

Малшад ажаллаа шэнэ гуримаар эмхидхэдэ боложо, урма зоригтойгоор ажаллана, амжалташье туйлана.

Кударын совхозой (Кяхта) суута хонишон Бато-Сүхэ Доржиевай даадаг бригада бүхын 2000, тэрэ тоодо 1246 эхэ хонидыг барилда бэлдхгдээ. Энэ жэлдэ хонид бүрнөө 3,4 килограмм нооно хайшалаа, 153 центнер мяха тушаагаа. Ноонохойн өөрын үнэ сэн нёдондой хуноо 44 түх. хонидараа.

Мухаршээрэй «Эрдэм» совхозой хонишон, Социалист Ажалтай Герой Б. Т. Доржиевай даадаг бригадинхид 100 эхэ хонид бүрнөө 91 хурьга абаа, хонид бүрн 4,5 кг. нооно хайшалаа. Тэднээр 600 центнер үбнэ өөһэднөө хүсөөр бэлдхгдээ.

Бичирин «Победа» колхозой хонишон К. Самокрутовай бригада хамта 71,4 центнер нооно тушаагаа. Энэ жэлдэ өөһэднөө хүсөөр 1700 хонидоо барилда хурьга үбнэ, силос бэлдхгдээ, эхэ абаад, бүхы эхэ хонидоо искуственна аргаар үржүүлээ.

Колхозуудай, совхозуудай экономика үндэнэ хуурын тэдэнэй үйлдбэрилгын хүснүүдыг таагаарайгүгөөр дэбжүүлхэ, тэднэе эрхим хайнаар хэрэглэхэ, үйлдбэрин эмхидхэхэ ба ажахыг эрхилэхэ оншо арга хайжаруулха, ажалтай бүтээсые хэлбэршэгүгөөр дэбжүүлхэ, хайн ажалтай түдөө, эрхим үр дүнгүүдэй түдөө улам эхэ түдөөнэ үгэхэ гэхэн гол ёһые наринаар сахиха ябадал болоно.

КПСС-эй Програмаа

АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР ОЛДОО

Манай республикын хүдөө нутагуудта гол түдөө мал олоор үсхэбэрлэдхэ, тэрэнхэ эхлэн олзо дохонд абтана. Хүдөө ажалтайн абаган продуктнуудай хэмжээ тооложо үзэхэд, үнгэрлэгшэ жэлдэ абтан бүхы продукциягаа 72,3 процентие колхозууд, 83 процентие совхозууд гансал мал ажаллаа абаган байгаа. Олонхи колхоз, совхозууд ажаллаа тухай шэгэлтэй болгожа, илангала хонидыг олоор үсхэбэрлэжэ байна. Иүүдэй жэлүүдтэ хонидоо тоо нилээд олошорлоо. Хэрбээ 1953 ондо бүхидөө 800 мянган хонид тоологдогдод наа, энэжэй хойго жэлүүдтэ 1 миллион 500 мянга хүртээр олошорлоо, гансахан энэ жэлдэ 5 мянга гаран тооно нооно хайшалагдажа, гүрнэд худалдагдаба.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахыг хурьгад галаар КПСС-эй XXII съездын онго зорилгонуудыг табина. Ойрын 10 жэлдэ хүдөө ажахынаа абтаха продуктнуудай хэмжээн 2,5 дахин дэбжээдхэ юм. Тинхэдэ манай республика ойрын 4 жэтэй туршда хонидоо 2,6 миллион хүртэр үдхэхэ, эдлүүрин газарай 100 гектар бүрдэ зуунаа үсөөн бэшэ хонидой байха, 350—400 килограмм нооно абахаар хараалана.

Табинаан эдэ зорилгонуудай бэлдүүлгэ халаа ажал хүдэлмэрин ямараар эмхидхэнхэ, ажалтай бүтээсин хэр зэргээр дэбжэлдхэнэ дулдаха буюу. Иүүдэй жэлүүдтэ олонхи колхоз, совхозууд ажахыгаа жэжэ халбаринуудыг томодхожэ, ажлын тоосондо

Ажахын тоосондо орохон бригадануудай дүй дүршэлнөө

оружа байнхай. Энэнь сазшанх хүгээлтын арга замыг олгоно гээнэ.

Хонин ажалыг абажа харахда, урдань хонидоо үбнэ тэжээлэ өөһэднөө хүсөөр бэлдхгдээ абатаггүй, үбэлэй үдэ малаа туража, үдэрөөжэ ондо оруулдаг хэн. Тинхэдэ 300—350 хонидой жэжэ отарануудай ажалыг зүбөөр эмхидхэхыншье аргагүй байгаа. Мүнөө хонишодой бригаданууд ажаллаа шэнэ гуримаар эмхидхэхэ, бүхы хүдэлмээр өөһэдхэ хэдэг, абаган продукциягаа тэнгэр түдөөнэ абадаг болоходоо урма зоригтойгоор ажаллана. Томодхогдон бригаданууд юугээрээ онсо илгаа-

тайб гэхэдэ, хонишод өөһэднөө мэдэлдэ газар тариалан, техникэ эмсэгүүдтэй болоо. Тинхэдэ ямаршье хүдэлмэриг хэдлээ хүмүүсүржэ ядахгүй байна. Ондоо талааршье абажа харахда, хүн бүхэн иналдаа хаа эхэ нооно, мяха абахын хонидоо оролдохо, ажаллаа бүтээсэтэйгэр эмхидхэхэ болон. Тинхэдэ абтаха продукциягаа өөрын үнэ сэнгые горьтой химдаруулна. Галин хонишодто ажаллаа зүб гуримаар эмхидхэхэ, хайн байра байдалтай болохо арга олгоно.

Республика доторнай анх түрүүн Хэжэнгын совхоздо хонишодой томодхогдон бригаданууд эмхидхэгдэн байгаа. Үнгэрлэгшэ жэлдэ эхилдэ энэ онгожоруулагдана 26 бригада эмхидхэгдээ. Тэдэндэ хамта 39 мянган эхэ хонид даал-

гагдажа үгтэнхэй. Хонишодой бригадануудта 6—7 хүн ажалладаг юм. Ажалтайн дүй дүршэл дээрлээ харахдаа эхэ амжалта туйлагдаа. Хонишод ажаллаа бүтээсэтэйгэр эмхидхэнэ. Хонидойгоо тоо толгойг олошоруулха, нооно, мяха эхээр абадаг болохын түдөө бүхы арга боломжонууд хэрэглэнэ. Жэжээлхэдэ, үншэй ажаллажа байхан дүршэлтэй хонишон Цынгэ Буянтуевай даадаг бригадинхид 42 центнер нооно, 320 центнер мяха абаха даалгабаритай байгаа. Тинхэдэ энэ жэлдэ 44 центнер нарин, нарийтар нооно тушаагаа, 13 650 түхэргэй орондо 16 827 түхэргэй олзо оруулаа. Абаган хурьгаднэ гарзда оруулагднгүгөө, тобир доорианаар түлжүүлгдээ. Зунай сагта хайнаар харууналдагдана дээрлээ тэдэнэ 7—8 наратай болоходоо 35 килограмм, зарим томошуулын 40—45 килограмм шэгнүүртэй болохон

байха юм. Тинхэдэ энэ жэлдэ абаган 659 хурьгаднэ хамта дээрэ 240 центнер шэгнүүртэй болгодоо. Хони, хурьгаднэ бэлшээр хайнтай газараар адуулжа таргалуулан дээрэ энэ тус бригадинхид мяха абаха түсбөө 35—40 центнерээр үлүүлэн дүүргэн байгаа.

Энэнтэй хамта сабшалангай ганданги муу байгаашье наа, үбнэ ногоо өөһэднөө хүсөөр бэлдхгдээ абаа. Энэ жэлдэ хүнхэр Буянтуевай бригадинхид 800 толгой эхэ хонид, 400 түлгэдтэ хамта 1100 центнер хайхан үбнэ бэлдхгдээ абаа. Бүхидөө ногоон голоомотойгоо энэ бригадада 1700—1800 центнер гэхэ гу, али хонид бүрдэ 1,5 центнер бүдүүн тэжээл, 3—4 центнер силос бэлдхгдээ.

Хонишодой эхэнэ бүтээхэн ажалыг хамтаада, ямар үр дүн туйлашье хаража үзэхэд,

Хонишодой бригаданууд	Даалгадана эхэ хонидыг	100 хонид бүрнөө абаган хурьга	Улам гар-гал оролдохыншье (процентээр)
1. Буянтуев Ц.	805	99,8	0,3
2. Тушинов Т.	753	87,0	0,2
3. Дондов Д.	741	70,0	0,6

Энэ гурбан бригадын жэлдэ эхлэнхэ хойшо хэды хурьга абаган, ямараар түлжүүлгэн харуулагдана. Энэниие 1960 онойхитой (ажлын тоосондо ороогүй байха үетэйнь) салгалжа харахда, даадаг хонидыг хоёр-гурба дахин олошорлоо. Абаган хурьгаднэ үсөөн гарзалба. Урданхууд Ц. Буянтуев, Т. Тушинов гэгшэдэй отарануудта 300—300 гаран эхэ хонид харууналдагдажа байгаа. Абаган хурьгаднэ 1,4—3,5 процент гарзда орологдэнэ. Мүнөө томодхогдон брига-

дэ, хүхэр Буянтуевай даадаг бригада хамта 41317 түхэргэй гэхэ гу, али хараалагдахан түсбөө 5067 түхэргөөр эхэ олзо доход абаган болоно. Тинхэдэ онгожоруулагдана энэ бригадада, тухайлаха, центнерэй 187 түхэргэй сэнтэйгэр ноонон абаа. Харин центнер ноонохой өөрын үнэ сэн 230 түхэргөөр түсбэлдхэн байгаа.

Тинхэдэ тус совхозой хонишод Т. Тушинов, Д. Дондов, Ц. Дугаров, Б. Абаганов гэгшэд даадаг ажлын тоосондо орохон бригаданууд ажал хүдэлмээр эмхитэйгэр ябуулна.

Онгожоруулагдана бригадануудай абажа түлжүүлгэн хурьгаднэ харахда, мүнэ тэд ондоогоор харагдана. Түлүүд үхэл гарзда ороногүй тооной. Энээн туршаа доро заагдана.

Хонишодой бригадануудай ажаллаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэнь совхозой дирекцин халха зэргэтэй. Хэгдхэн хүдэлмэрингөө анише харуулаад, олзо доход эхээр оруулжа байхдаа ажлын тоосондо орохон бригаданууд амжалта туйлана гээнэ.

И. Харжеев, Москвагай Ленинэй оренто Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академин аспирант.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагай Ранжуровой нэрэмжэтэ колхозой нэгдэхэ наалын фермын малшад сүлэе сагаа.

